

Berntsen: Jeg har begjæret Ordet nærmest for at rette nogle Bemærkninger til den høitærede Kultusminister. Det vil jo være ærede Medlemmer bekendt, at den ærede Minister med en hidtil ukjendt Iver i det sidste Aar har givet sig til at reformere vort Almueskolevæsen, ikke saaledes at forstaa, at den ærede Kirke- og Undervisningsminister har sølt Trang til at komme til Rigsdagen med Forslag om Forandringer i den bestaaende Lovgivning; nei, den ærede Minister har foretrukket en lettere, hurtigere og mægtigere Fremgangsmaade, idet han paa egen Haand har tilladt sig at ordne forskellige Forhold vedrørende Almueskolevæsenet. Den ærede Minister har saaledes i dette Aar udsendt en hel Vække af Cirkulærer, vedrørende det bestaaende Almueskolevæsen, Cirkulærer, der ikke blot have vaakt Forbavselse, men, jeg kan sige uden Overdrivelse, ere blevne modtagne med Indignation baade af Hoire og Venstre i de fleste Egne af Landet, og det ikke mindst af den Grund, at der i disse Cirkulærer røbes en jørgelig Tendents fra Ministerens Side i Retning af at sætte Sogneraadene, Landskommunalraadene Stolen for Døren, sætte dem „ud af Spillet“ for at benytte et af den ærede Ministers egne bevingede Ord. Ja det er endogsaa gaaet saa vidt i et af disse Cirkulærer, at Kirke- og Undervisningsministeren har sat Skoledirektionerne — og det vil jo i dette Tilfælde sige Provsterne — til at passe paa Sogneraadene, og har truet Sogneraadene med, dersom de ikke fuldt ud lyftrerede Ministerens Cirkulære, at de da skulde blive „sat under Tvang“, det vil sige blive belagt med Mulk, eventuelt Jængsel. Der staar i Grundlovens § 91, at „Kommunernes Ret til under Statens Tilsyn selvstændig at styre deres egne Anliggender ordnes ved Lov“. Det forekommer ikke mig, at den ærede Ministers Foranstaltninger pege i den Retning, tværtimod. Jeg tror heller ikke, at det vil lykkes den ærede Minister at skabe den nødvendige Belvillie og Tillid mellem Befolkningen og det bestaaende Skolevæsen ad den Vej. Jeg tror, at den rette Vej til at forbedre det bestaaende Skolevæsen er at vække Sogneraadenes Interesse for dette store og vigtige Anliggende, er at knytte Befolkningen og Skolen saa nær sammen, som det vel paa nogen Maade er muligt. Derimod tror jeg ikke, at man vil bringe syndelig Betsignelse for vort Undervisningsvæsen, naar man, saaledes som Ministeren i dette Aar er begyndt paa, vil gjøre Sogneraadene saa umyndige som muligt overfor et for Kommunerne og Samfundet i det Hele taget saa vigtigt Anliggende som vort Undervisningsvæsen. Me-

rede den 7de Januar i dette Aar, saasnart Juleferien vel var forbi, begyndte den ærede Kirke- og Undervisningsminister sine Cirkulærer. Det første Cirkulære, der udkom, vedrører en Stærkelse af Mulkteringshystemet. Det er jo imidlertid bekendt, at den bestaaende Skolelovgivning hjemler Ret til at mulktare for Forsømmelser 6 Øre om Dagen i den første Maaned, i den følgende Maaned dobbelt Mulk og saa fremdeles indtil Maximalgrænsen 50 Øre om Dagen er naaet. Jeg tror, at Praxis har ført til, at denne Lovbestemmelse er bleven udført saaledes, at Sogneraadene i Almindelighed ikke have ment at burde mulktare for en enkelt Forsømmelse, og jeg tror, at de deri have handlet ret. Derimod tror jeg, at Sogneraadene i alt Fald de fleste Steder i Landet altid mulktare, naar der ligefrem vises en utilbørlig Grad af Forsømmelse, eller naar en egennyttig Hushold holder en fattig Tjenestebørg hjemme for at bruge ham til Arbejde. I det Hele anser jeg det for ret praktisk og rigtigt, at man, naar man overhovedet vil mulktare, saa sætter Mulkten til 50 Øre og ikke 6 Øre pr. Dag. Men det er kun de stedlige Myndigheder, Sogneraadene og Skolekommissionerne, der have tilstrækkelig lokalt Kjendskab til at kunne skønne over hvert enkelt Tilfælde og gjøre Undtagelser, hvor der ikke vises ligefrem utilbørlig Mangsel paa Interesse for Skolegangen. Men det vil Ministeren nu ikke overlade til Sogneraadene; Sogneraadene skulle pligtstyldigt mulktare for enhver lille Forsømmelse, og have ikke Ret til at eftergive en eneste Mulk, end ikke paa 6 Øre, det skal altsammen ligge hos Skoledirektionen. Den høitærede Minister har endogsaa fundet paa — jeg veed ikke med hvilken Ret — at paalægge Sogneraadene, at de hver Maaned skulle holde Møde for at bringe disse Mulktilister i Orden, og saa i Løbet af 14 Dage sørge for enten at faae Mulkterne inddrevne eller ogsaa indsende Begjæring om Afsoning. I Landskommunalloven staar der, at Sogneraadene skulle mindst holde Møde hver anden Maaned, men denne Bestemmelse har den høitærede Minister tilladt sig at forbigaa, og uagtet Sogneraadene ikke sortere under Kultusministeren, men nærmest sortere under Indenrigsministeren, har den ærede Minister dog ment at kunne paalægge Sogneraadene pligtstyldigt at holde Møde hver Maaned for at faae denne meget vigtige Sag i Orden, at faae alle Mulktilisterne eftersejete og faae alle disse Folk mulktarede og eventuelt satte i Arrest, naar de ikke betale. Enkelte Steder, hvor der er tjenstivrige Præster og Provster, er dette allerede gaaet temmelig vidt. Jeg